

Edukacija u uslovima pandemije COVID-19 i Program početne obuke i program stručnog usavršavanja za 2021. godinu Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH

Pripremili: Samra Alispahić i Almir Tabaković, Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH

Bazirana na „tradicionalnim“ oblicima obuke poput seminara, konferencija idr., edukacija nosilaca pravosudnih funkcija u Federaciji BiH tokom pandemije COVID-19 virusa našla se pred izazovom. U nemogućnosti organizovanja istih, Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH morao se osloniti na nedovoljno iskorištene kapacitete online obuke.

Uprkos jako teškim uslovima rada, Centar je skoro u potpunosti realizovao Program početne obuke i program stručnog usavršavanja za 2020. godinu. Uz podršku Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine koje je Centru za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH stavilo na raspolaganje komunikacijsku platformu Cisco Webex, Centar je, od ukupno realizovanih, preko 90% obuka organizovao kao *online* obuku.

Također, Centar je nastavio saradnju i s međunarodnim organizacijama, od čega izdvajamo saradnju s HELP projektom Vijeća Evrope u okviru zajedničke inicijative Evropske unije i Vijeća Evrope pod nazivom „*Horizontal facility* za Zapadni Balkan i Tursku“, te je osim 4 *online* obuke održane od aprila do jula mjeseca 2020. godine, za sudije, tužioce, stručne saradnike i savjetnike, te pripravnike u sudovima i tužilaštvima, organizovao i dodatne tri *online* obuke. Organizovane su obuke na teme:

- Uvod u Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i Evropski sud za ljudska prava
- Azil
- Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života: Član 8 EKLJP-a

Imajući u vidu ranije potpisani Sporazum o saradnji Centra i Advokatske komore FBiH, na obuku „Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života: Član 8 EKLJP-a“, učešća na obuci uzeli su i advokati, advokatski saradnici i pripravnici. Cilj je bio da se stvori što veća i raznovrsnija grupa koja će u potpunosti iskoristiti potencijal ovog modula i eventualno otvoriti nova pitanja za diskusiju.

Obzirom na značaj tema te zainteresovanost učesnika, Centar će nastaviti saradnju s HELP projektom i u 2021. godini te nosiocima pravosudnih funkcija u BiH ponuditi učešće i na nekoliko dodatnih *online* HELP kurseva s temama vezanim za porodično pravo i ljudska prava, radno pravo, Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i Evropski sud za ljudska prava, borbu protiv trgovine ljudima, i dr.

EDUKACIJA SUDIJA I TUŽILACA U FEDERACIJI BIH U 2021.GODINI

Stanje uzrokovano pandemijom COVID-19 svakako je ostavilo traga u radu i implementaciji programskih i edukativnih aktivnosti tokom 2020. godine, što će se odraziti i na planove i realizaciju edukativnih aktivnosti za nosioce pravosudnih funkcija tokom 2021. godine. Naime, mnoge eduka-

tivne aktivnosti koje nisu mogle biti realizovane *online*, poput obuke za stručne saradnike i specijalizacije u domenu forenzike i kriminalističkih obuka bit će dio programa naredne godine.

Cijeneći otežanost realizacije obuka, smatramo da će se dobar dio obuke i realizacije programa stručnog usavršavanja sudija i tužilaca sigurno odvijati *online*. Centar uživa vrlo dobru saradnju s Odjelom IKT Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, koji je centrima tokom 2020. godine stavio na raspolaganje komunikacijsku platformu Cisco Webex za sigurnu i nesmetanu realizaciju edukativnih aktivnosti i sastanaka s pravosudnim institucijama i nosiocima pravosudnih funkcija. Ova saradnja i podrška pri realizaciji *online* edukativnih aktivnosti se nastavlja i naredne godine. Polazna osnova za novitete u obuci tokom 2021. godine je nastavak realizacije Peer Review preporuka ekspertske misije i Izvještaj o Bosni i Hercegovini Evropske komisije.

U novitetima međunarodne i domaće partnerske organizacije pružaju nam, kao i uvijek, podršku Vijeće Evrope, OSCE Misija u Bosni i Hercegovini, USAID, UNICEF, CLDP, OPDAT, TRIAL International, GIZ, Heinrich Boll Stiftung, AIRE Centre, Save the Children, Atlantska inicijativa, Sarajevski otvoreni centar, Centar ženskih prava – samo su neke od organizacija s kojima ćemo realizovati projekte edukacije tokom 2021. godine.

Konstantno nastojanje i rad na unaprijeđenju metodologije realizacije obuka donosi nam nekoliko obuka edukatora Centra za edukaciju sudija i tužilaca u oblastima poput Evropske konvencije o ljudskim pravima, evropskog prava, preko vještina pisanja obrazloženja presude sa standardima Evropske konvencije, pa do finansijskih istraga i korupcije. Veoma važan segment u domenu prava Evropske unije i Evropske konvencije o ljudskim pravima jeste jačanje implementacije međunarodnih standarda u praksi domaćih sudova kroz publikovanje stavova iz određenih presuda Evropskog suda za ljudska prava donesenih u odnosu na države regiona, kroz nastavak izuzetne saradnje s AIRE Centrom.

Posebno je potrebno istaći borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije te borbu protiv pranja novca i koordinaciju na finansijskim istragama. Multisektorska edukacija u domenu realizacije posebnih obuka vezanih za trgovinu ljudima, trgovinu ljudima u svrhu prosječenja i prisilnog rada kao i specijalizovane teme namijenjene članstvu Udarne grupe za suzbijanje trgovine ljudima tokom 2021. godine u saradnji sa UNDOC-om i IOM-om naći će svoje mjesto u programu edukacije sudija i tužilaca.

U okviru saradnje s USAID-ovim projektom „Pravosuđe protiv korupcije u BiH“ tokom naredne godine počinje realizacija dva četverogodišnja programa specijalističke obuke. Radi se o specijalizaciji određenog broja tužilaca za rad na predmetima korupcije i organizovanog kriminala visokog nivoa, za koje je pripremljen poseban Program specijalizacije tužilaca. Okosnica navedenog programa specijalizacije jesu domaći materijalnopravni i procesnopravni zakonski okvir za suzbijanje navedenih krivičnih djela kao i dosadašnja sudska praksa od početka istrage pa do donošenja presude i drugostepenog postupka. Drugi program specijalizacije jeste USAID-ov program specijalizacije sudija koji rade na predmetima organizovanog kriminala visokog nivoa i korupcije. Program je koncipiran polazeći od procesne uloge suda u krivičnom postupku, preko suzbijanja navedenih vrsta krivičnih djela, do instituta materijalnog krivičnog prava, sudske prakse, te iskustava u dosadašnjem radu na predmetima krivičnih djela organizovanog kriminala i korupcije.

Sveobuhvatni programi specijalizacije i sudija i tužilaca, kako u materijalnom tako i u procesnom dijelu nastojat će kroz praktične načine izvođenja obuka, simulacije na dosadašnjim slučajevima i analizama, pružiti ona ključna pravna znanja koja su neophodna za donošenje pravilne i zakonite odluke, te polaznicima donijeti neka nova praktična znanja i vještine za uspješan rad i primjenu odgovarajućih zakonskih propisa. Kao što je spomenuto, programi specijalizacije sudija i tužilaca bit će realizovani tokom naredne četiri godine.

Drugi vid specijalističke obuke jeste nastavak specijalizacije tužilaca, sudija i predstavnika agencija za provedbu zakona kroz „Projekat jačanja tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa u BiH“, koji realizuje Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH. Program se sastoji od tri segmenta obuke: organizovani i privredni kriminal, korupcija i visokotehnološki kriminal. Kroz dvogodišnji program vrši se specijalizovana obuka grupa učesnika po navedenim temama koja će rezultirati većim kapacitetima tužilaštava, sudova i agencija za provedbu zakona u domenu borbe s krivičnim djelima visokotehnološkog kriminala, korupcije i organizovanog kriminala. Obuku pohađaju tri grupe po 20 učesnika i bit će završena tokom 2021. godine.

Kontinuirana obuka za sudije i tužioce nudi i specijalizaciju sudija i tužilaca u domenu rada na predmetima za maloljetnike. Kreiran je program specijalizacije u saradnji sa Save the Children na temu seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja maloljetnika u digitalnom okruženju. Navedena specijalizacija će biti implementirana kroz tri edukativne aktivnosti tokom 2021. godine.

Također, novitet predstavlja i specijalistička obuka mentorstva za novoimenovane sudije (budući mentori novoimenovanih sudija unutar institucija). Implementacija se odvija u saradnji s projektom efikasnosti pravosuđa VSTV-a. U okviru tzv. početne obuke za novoimenovane sudije i tužioce, kao i prošlih godina, akcenat je stavljen na sticanje znanja o evropskom sistemu zaštite ljudskih prava te vještini rukovođenja postupcima i menadžmentu vremena i resursa, kao i na korištenje sistema za automatsko upravljanje predmetima te tehnikama pisanja optužnice, presude i obrazloženja presude u krivičnim i građanskim stvarima.

Ostatak kontinuirane obuke u 2021. godini bit će namijenjen primjeni standarda Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu i Ustavnog suda BiH, prezentiranju stavova Vrhovnog suda FBiH, pravu EU-a, zaštiti svjedoka i oštećenih kao i njihovom obeštećenju u krivičnom postupku, slobodi govora i kleveti, njenim ograničenjima i efikasnoj primjeni članova 10 i 8 Evropske konvencije o ljudskim pravima, etici i integritetu, stvarnim pravima, radnom pravu, stečaju i privrednom pravu, a planirana je i posebna specijalistička obuka o postupanju s maloljetnicima, kao i završetak specijalističke obuke u oblasti forenzike.

Više o edukativnim aktivnostima i realizaciji istih će biti predstavljeno u samom Programu početne obuke i programu stručnog usavršavanja sudija i tužilaca za 2021. godinu.